

ILLÜSTRASYON: MERT GÜRELİ

'Yaşam sadeleşmek zorunda'

Kısa kollu gömlek kalmayacak, güneş gözlüğü ve eldiven takacağız. Kadınlar daha sade ve az renkli giyinecek. Beş siyah çorap, beş siyah tişörtle hepimiz birer Cem Yılmaz olacağız. Özür dilemek kalkacak. Türkiye Futüristler Derneği Başkanı Alphan Manas'la 21 Kasım'da İstanbul'da yapılacak zirve öncesinde akibetimizi konuştuk

ELIF TÜRKÖLMEZ

Biz sıradan fanilerin gelecekle ilişkisi, en fazla kahve falı baktırmak, biraz daha ileriye gidenlerimiz için de Tarot'a bulaşmak şeklinde tezahür eder. "Yarın ne giysem'den 'Cuma gecesi nereye gitsen'e uzanan minör planlar yaparken bile dünyanın en zor kararını vermesinin zorlanız. İşte biz kendi geleceğimize ilgili süğ sularda kulak atarken, futüristler tüm dünyanın geleceğini ilgilendiren ayrıntıları pat diye söylemekten geri durmuyor, binlerce datayı tarayıp disiplinler arası bir platformda harmanlayarak geleceğin nasıl bir yer olacağını tahayyül ediyor. 'Gelecek bilimci' diye Türkçeleştirebileceğimiz bir titre sahip bir insanlar, "100 yıl sonra tatil diye bir şey kalmayacak, 50 yıl sonra küllük, birkaç yıl sonra 'Affedersiniz' sözcüğü..." dediğinde insanın 'Kâhin misin sen?' diye sorası geliyor ama söylediklerini destekleyecek iddialı alt metinlerle yüzleşmek, hikâyesinin devamını dinlemek için yeterli oluyor. Detaylarla dolu bir hikâye olan futürizmi, 21 Kasım'da İstanbul'da gerçekleştirilecek Futüristler Zirvesi öncesinde konuşan ehli, Türkiye Futüristler Derneği Başkanı Alphan Manas'la konuştuk.

Fütürizm nedir?
Uzgörü, inovasyon ve stratejiden oluşur, kehanet değildir. Dünya o kadar hızlı geliyor ki rekabet çok agresif ve kontrolsüz hale geldi. Gelecekbilim bunu kontrol etmek için var.
Ekonomik krizi futürist bir bakışla okursak neler görürünüz?
Ekonomik krizi okumak için futürist olmaya gerek yok ki. Kaynakları bu şekilde kullanmaya devam edersek, piyasaya sürekli yeni balonlar yollarsak kriz kaçınılmaz. Ben kısa vadede karamsarım ama uzun vadede iyimşirim.
Batıda futürizm iyi uygulanıyor ama esas kriz Amerika'da yaşıyor. Bir talebi gereğinden fazla ve olmayan bir arzla pompalandığınız zaman o talep patlar tabii ki. Ben Amerika'da oturma izni olan bir insan değilim ama bana bile günde iki-üç tane mortgage teklifi geliyor, 1 milyon dolarlık teklifler... Benim sosyal sigorta numaram yok, nasıl oluyor anlamıyorum.
Krizden etkilenmemek için ne yapabiliriz?
Tasarruf yapmak lazım. Bu şaşaa aldatıcı. Daha az harcamalıyız. Bu kredi kartları, bol bol harcamalar yalan. Ben yakın zamanda Türkiye'de kredi kartı balonunun patlamasından da korkuyorum. Üreticinin de iç pazara yönelik talebi artırmayacağına İka

FOTOGRAF: MUHSİN AKGÜN

Manas'a göre, "Deniz üstünde yaşamak da bir proje değil, gelecektir." Güneşle ilgili enerji fantezisi için 20 yıla ihtiyacımız var...

olması gerekiyor.
Krizden en fazla etkilenen sektör hangisi olacak?
Eğilence ve medya sektörleri. İnsanların dışarı çıkıp eğlenecek parası olmayacak, daha az sinemaya gidecekler. 'Çok ucuz olana' talep artacak. H&M gibi bir markanın ABD'de başarılı olamayacağını söyleyenler yanlışla mesela. Çok çok ucuz, tek kullanımlık ürünler çıkacak. 'Kullan-at' dönemi gelecek çünkü birden fazla kullanımlı ürünler pahalı olacak. İnsanlar küçük paralarla alışveriş yapacak.
Çevre politikaları sebebiyle tam tersi olması gerekiyor mu?
Yok, hayır. Yani bir tıraş bıçağına 30 lira vermek yerine 1 liraliğe tıraş bıçağını her gün tek tek almak ve stok maliyetinden kaçmak kullanıcının işine gelecek. Üretici de pahalı ürünleri satamayınca ucuz ve hemen tüketilen ürünler üretecek.
Gelecek derken beş yıldan mı, 50 yıldan mı söz ediyoruz?
Beş yıllık plan yapılabilir ama ondan sonrası öngörüye kalıyor. Özellikle teknoloji, sağlık, genetik alanında öngörü yapılabilir. Örneğin 50 yıllık plan, global iklim değişiklikleri konusunda yapılabilir çünkü elimizde bilimsel veriler var ama

azalıyor. Sizinle konuşurken gözünüze bakarsam daha duygusal bir iletişim kurarız. Bu hale gelince tabii ki özür dilemek de kalkacak.
Genel olarak karamsar mısınız gelecekle ilgili?
Bu konuşmayı bir ay önce yapsaydık değilim derdim ama önmüzdeki iki-üç yıl için evet, karamsarım. Daha uzun vadedeyse değilim. Farklı bir Türkiye, alışkanlıkları değişmiş bir Türkiye göreceğiz bençe.
En büyük değişimler neler olacak?
İnsanların giderek sadeleşeceğini düşünüyorum. Daha basit yaşayacağız, renkler sadeleşecek. Özellikle kadınlar artık daha sade renklere ve kıyafetlere yönelecek. Bilimkurgu filmlerinde görürüz ya, hep aynı üniformayı giyer insanlar; işte bu gerçekleşecek. Cem Yılmaz bunu şimdiden yapıyor. Siyah şalvarı, tişörtüyle artık bir ikon. Beş siyah çorap, beş siyah pantolon; işte bu! Cem Yılmaz çok zeki bir adam, önden gidiyor. Yaşamın getirdiği sıkıntılar insan hayatında önemli değişikliklere yol açacak, insanlar yük atmak isteyecek, 'kullan-at' ve yaşamda sadelik geri gelecek. Ekonomik krizle alakası yok bunun, yaşam bu komplikeliği kaldıramaz, sadeleşmek zorunda.
Tam da tersini düşünüyor insan. Teknoloji geliştikçe her şey daha komplike hale gelecek gibi...
Şöyle olabilir; çeşitli programlar üretilir, o günkü modunuzu göre size mavi mi beyaz mı elbise giymeniz gerektiğini söyler. Komplike dediğiniz şey, bunu bir makineye yaptırmak olabilir. Ama sadelik kaçınılmaz.
Ne zaman?
Çok yakın zamanda kendini göstermeye başlayabilir. Amerika'da 'kullan-at' dönemi başladı bile.
Blog'unuzda uzun uzun yazmışsınız, "Denizleri keşfedeceğiz" diyorsunuz. Küresel ısınma yüzünden dünya sular altında kalacak ve mecburen mi keşfedeceğiz?
Denizleri keşfetmekten kastım Katar, Dubai ve Abu Dabi gibi ülkelerin denizleri keşfetmesi gibi bir şey... Deniz üstünde yaşamak bir proje değil, gelecek!

Karada yaşamı mümkün olmayan ülkeler mecburen keşfedecek. Bir de içecek ve kullanacak su elde etmek için de olacak. Ama bu deniz üzerinde yüzen kentleri güneş ya da rüzgâr enerjisiyle döndürebilirsiniz. Mutlaka nükleer enerjiye ihtiyaç var. Güneşle ilgili enerji fantezisi için 20 yıla ihtiyacımız var.
Nükleer enerji olmasa olmaz mı?
İlle de nükleer santral kurulması gerekmiyor. Nükleer atıkların değerlendirilmesi konusunda dünyada önemli gelişmeler var, onlar kullanılabilir, Ankara'nın susuzluğu için Ankara'ya en yakın Kızılırmak'ın çıkış noktasından bir boruyla su alınıp işlenmesi lazım mesela. Ne kadar zamanda olur bilmiyorum ama, şu anda aklıma geldi bu.
Siz daha temkinli yaklaşıyorsunuz ama futüristlerin '2010'da beyne takılan bir çip sayesinde herkes her dilediği konuşabileceği' gibi söylemleri de var...

Bunu söylemek için futürist olmaya gerek yok. Sekizinci sınıflara gelecekle ilgili bir bilimsel araştırma ödevi verseniz o yastaki çocuklar da böyle bir proje tasarlayabilir. Bu söylenen şey mümkün ama 2010'da değil. Daha uzun vadede elbette olabilecek bir şey.
'4000 yılında uzayla temas gerçekleşecek' diyen de var...
Bunu da sekizinci sınıfa sormak lazım! Ben de bunu söyleyen futüriste neden 3999 değil de 4000 diye sorarım. Bunlar çok saçma şeyler. İnsan zihni devamlı böyle fikirler üretir ama bu tür fikirleri bir futürist üretmiyoruz.
Ama hep gelecek algımız budur ya; uçan kayaklar vs... Sizin blog'unuzda da böyle bir fotoğraf var mesela.
O tamamen bir ironi. "Dünyayı Kurtaran Adam"ı gerkeken, oradan aldığımız bir fotoğraf. Ama haklısınız, gelecek algımız filmlerin, kitapların ve kendi zihnimizin, merakımızın yönlendirilmesiyle böyle bir hal almış durumda. Ciddi ciddi konuşursak gelecek tabii ki robotlardan, uçan cisimlerden oluşmayacak bir yer değil. Benim futürist olarak bazı futüristlerle dalga geçtiğim yazılarım bile var.

Zirvenin beklenen konuğu: Jacques Fresco

Fütüristler Zirvesi, 21 Kasım'da Bahçeşehir Üniversitesi sponsorluğunda Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda yapılacak. 'Bu zirveden sonra gelecek algımız eskisi gibi olmayacak' sloganını zirveye katılacak önemli isimlerden biri olan Jacques Fresco, gelecek fikrini daha ekonomi-politik temelli bir felsefeye açılıyor. Devlet başkanlarına ve çeşitli kurumlarla danışmanlık yapan Fresco, insanlığın karşı karşıya olduğu problemlerin ve

gelecek endişelerinin ağıt kritik temelli sistem ve yaklaşımlarla çözümleneceğini savunuyor. Açlık, fakirlik, savaş gibi büyük insanlık sorunlarının kabul edilemez ve engellenebilir olduğuna inanan bir kültürün temelini inşasını öneren Jacques Fresco, "Var olan global ve sosyal problemlere gerçekten son vermek istiyorsak dünyayı ve kaynaklarını, tüm insanlığın ortak mirası olarak kabul etmeliyiz" diyen bir

fütürist. Zirvenin diğer yabancı konuğu Dr. Verne Wheelwright da ordu, iş dünyası ve diğer kurumlar tarafından uygulanan futüristik yöntemlerin, bireysel alanda kullanılması için yeni modeller sunuyor. "Fütüristlerin çoğu dünyanın, toplumların veya kurumların gelecekle ilgili büyük resme odaklanırken, ben bireylerin kişisel geleceğine bakıyorum" diyen Wheelwright, kendisini bir 'mikro futürist' olarak tanımlıyor.